

наказу, що майже вчетверо більше, ніж розглянутих за цей період справ в позовному провадженні. Відмічається, що розгляд справ із застосуванням такої форми їх вирішення не тільки полегшує роботу судів, а й дає можливість громадянам без значних фінансових затрат швидко отримати виконавчий документ.

Цей досвід був врахований розробниками проекту нового Цивільного процесуального кодексу України, де судовому наказу присвячена окрема глава¹.

Відповідно до проекту судовий наказ визначено як особливу форму судового рішення про стягнення з боржника грошової суми або витребування рухомого майна за заявою особи, якій належить право такої вимоги. Передбачено, що судовий наказ видається у випадках, коли: вимоги ґрунтуються на нотаріально посвідченій угоді; вимоги ґрунтуються на протесті векселя у неплатежі, неакцепті або недатуванні акцепту, вчиненому нотаріусом; заявлена вимога про стягнення аліментів на утримання неповнолітніх дітей, але пов'язана з встановленням батьківства; заявлена вимога про стягнення нарахованої, але не виплаченої працівникові оплати за працю; заявлена вимога про відшкодування витрат на проведення розшуку відповідача. Проектом передбачено, що коло вимог, по яких може бути виданий судовий наказ, крім запропонованих, не є вичерпним. Така форма вирішення може застосовуватись і в інших передбачених законом випадках.

Процедура видачі судового наказу включає наявність письмової заяви за встановленими формою і змістом, подання необхідних для звернення письмових документів, підтвердження оплати заяви державним митом. Передбачено також, що заява та копії документів, якими обґрунтовуються викладені в ній доводи, подаються відповідно до кількості боржників, вказаних у заяві. У разі прийняття заяви до розгляду, суд в триденний строк виготовляє наказ в двох примірниках, один з яких приєднується до справи, а другий — видається стягувачу. Особливістю судового наказу є те, що він видається без судового розгляду, виклику боржника і кредитора (стягувача) та заслуховування їх пояснень. Відповідно, процесуальні дії судді не протоколюються.

Копія судового наказу негайно надсилається боржнику разом з копією заяви та доданими до неї документами і роз'яснюється право на оспорювання заявлених стягувачем вимог протягом десяти днів з дня видачі судового наказу шляхом подання заяви.

Заява боржника про скасування судом протягом п'яти днів з дня надходження без судового розгляду і виклику сторін. Суд може скасувати судовий наказ у разі, якщо боржник заперечує проти заявлених вимог і на підтвердження цього подає відповідні докази. Вказані процесуальні дії суду оформляються ухвалою. У разі скасування наказу стягувачу роз'яснюється право на звернення до суду в порядку позовного провадження. При цьому сплачене ним державне мито при поданні заяви про видачу судового наказу в разі звернення за вирішенням спору в позовному провадженні зараховується в рахунок державного мита, яким підлягає оплаті позовна заява.

Передбачений проектом ЦПК варіант судового наказу не позбавлений недоліків і, безумовно, буде вдосконалюватись. Очевидно, що з прийняттям нового Цивільного кодексу можуть бути переглянуті певні позиції проекту з точки зору його відповідності ЦК.

Окремі позиції вказаної глави проекту потребують перегляду вже зараз. Це, зокрема, стосується питання щодо повідомлення боржника про прийняте судом рішення про видання судового наказу, оскільки передбачений проектом порядок не дає відповіді на питання, як має поводитися суд, якщо є достовірні дані про неотримання боржником повідомлення суду про вчинену дію. Боржник, до визнання ним судового наказу, є особою, вина якої в невиконанні зобов'язання припускається, а тому її право на захист не повинно ігноруватись. Більш вдало це питання вирішено у ЦПК Німеччини, правилами якого передбачене обов'язкове доставляння судового наказу боржнику і повідомлення про це стягувача канцелярією суду. Виходячи з рівності прав учасників судового розгляду, вбачається, що правильним було б визначити порядок, за яким строк судового розгляду, вбачається, що правильним було б визначити порядок, за яким строк звернення до суду з заявою про скасування судового наказу обчислювати не з моменту його видачі, а з часу вручення наказу боржнику. До речі, саме такий порядок обчислення строку на оскарження був передбачений Цивільним процесуальним кодексом УСРР (ст. 219).

Враховуючи сучасний етап розвитку українського судочинства, рівень правової свідомості громадян, підвищену завантаженість судів, вважаю, введення інституту судового наказу спростить можливість захисту громадянами своїх суб'єктивних прав і охоронюваних законом інтересів.

¹ Тут і далі йдеться про проект ЦПК, підготовлений робочою групою Кабінету Міністрів України під керівництвом заступника Голови Верховного Суду України П.І.Шевчука.

Поняття гарантій суб'єкта договірних відносин в АПК та їх класифікація

В умовах формування в Україні громадянського суспільства важливого значення набуває гарантованість прав осіб — учасників господарських та інших відносин. Не випадково у Конституції України у ряді статей йдеться про гарантованість здійснення зазначеними особами своїх прав і свобод (статті 3, 7, 10, 32, 33, 43, 46, 50, 54, 55, 57 та ін.). У даному разі йдеться про правові гарантії, визначені у законодавстві: цивільному, аграрному, трудовому, екологічному, процесуальному та ін.

В умовах ринкових відносин, крім законодавчого закріплення правових гарантій, останні встановлюються також суб'єктами в конкретних договорах¹. Наприклад, у цивільному законодавстві Франції закріплені гарантії продавця у одержанні ним платні за продану річ². Гарантії, визначені законодавством або договорами, забезпечують нормальний процес здійснення відповідними суб'єктами своїх прав, що створює стабільність правовідносин, зміцнює їх стійкість і правопорядок.

Соціально-правова значимість гарантій не викликає сумніву, бо вони забезпечують реалізацію не тільки прав, а й інтересів відповідних суб'єктів.

Всебічний аналіз законодавства і правової літератури, що стосується гарантій, підводить до висновку, що гарантія як рідове поняття включає в себе кілька її різновидів. У статті аналізуватимуться тільки правові гарантії.

Оскільки правові гарантії використовуються багатогранно, то це само по собі передбачає певну специфіку останніх та їх прояв в реальному житті. Підкреслимо, що аграрно-правова наука ще не розробила поняття гарантій суб'єктів договірних відносин при здійсненні ними своїх прав і виконанні обов'язків. Тому при визначенні гарантій суб'єктів договірних відносин в системі АПК слід керуватися розробками, які є в правовій літературі³, положен-

нями аграрного і цивільного законодавства, а також враховувати специфічність функціонування договірних зобов'язань, де сторони в умовах ринку значною мірою самі визначають свої взаємовідносини. В системі АПК договірні зобов'язання викликають і реалізуються з урахуванням специфіки аграрного виробництва, яка має знайти відображення у понятті гарантій суб'єктів договірних відносин.

Викладене дозволяє зробити такий висновок: правові гарантії суб'єктів договірних відносин в системі АПК являють собою систему (сукупність) правових способів і засобів, встановлених законодавством, а також договірними суб'єктами, які забезпечують юридичну можливість здійснити відповідним суб'єктам укладення договорів, їх оптимальне виконання, а в разі їх розірвання — захист порушених прав шляхом компенсації майнових інтересів з урахуванням специфіки аграрного виробництва. Це визначення, на мою думку, містить основні елементи правових гарантій в договірних зобов'язаннях.

Як вже зазначалося, ці гарантії встановлюються компетентними державними органами і договірними суб'єктами, через що виникає проблемне питання про співвідношення державного і договірного у встановленні правових гарантій, зокрема, якому способу надавати перевагу, пріоритет; чий пріоритет складає основу при визначенні способу встановлення правових гарантій.

Основним критерієм при визначенні порядку встановлення способів і правових гарантій в договірних зобов'язаннях має бути система інтересів договірних суб'єктів, держави та інших заінтересованих осіб. Органи, які виступають від імені держави, представляють її в різних аспектах:

— Воронеж. — 1984; Орзи М. Ф. Юридические гарантии, средства и методы применения правовых норм // Гарантии правильного применения советских правовых норм и укрепление социалистической законности. К., 1970; Недаба йло П.Е. Система юридических гарантий применения советских правовых норм // Сов. гос-во и право. — 1971. — № 3; Иого ж. О юридических гарантиях правильного осуществления советских правовых норм // Сов. гос-во и право. — 1967. — № 6; Карпова А.Н. Превентивные гарантии законности актов местных органов управления та ін.

вони можуть виступати як суб'єкти договорів, наприклад, при укладенні та виконанні держконтрактів. Коли сторони у договорі знаходяться в юридично рівному стані, їх інтереси мають бути однаково забезпечені й захищені у разі їх обмеження. Для цього мають встановлюватися правові гарантії на рівні найвищих законодавчих і виконавчих органів влади, оскільки в даному разі порушуються державні інтереси, реалізація котрих є основою задоволення більш низького рівня інтересів — колективних, індивідуальних та ін. Але держава не повинна діяти у цих випадках як орган влади. Вона встановлює в даному разі такі правові гарантії, які б рівною мірою забезпечували б поєднання інтересів. Тут держава діє як орган державного управління багатьма сторонами суспільного життя: вона зацікавлена в забезпеченні належного правопорядку у державі, не може бути байдужою, наприклад, до того, як виконуються договірні зобов'язання. Не випадково Верховна Рада України прийняла Закон «Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань», що виникають між організаціями, між останніми і банками з питань своєчасного зарахування грошових надходжень на рахунок клієнтів. Тут, по суті, в наявності змішаний порядок встановлення гарантії у формі застосування відповідальності, оскільки держава передбачала застосування санкцій у формі стягнення пені за порушення грошових зобов'язань. Розмір санкцій визначається суб'єктами договірних відносин, крім цього, встановлена відповідальність організацій і банків. Таке правило треба вітати, оскільки воно забезпечує поєднання інтересів певних суб'єктів — аграрних товаровиробників, їх партнерів за договором, банків, що беруть участь у зарахуванні грошей на рахунок клієнта.

Нарешті, значна частина правових гарантії у договірних зобов'язаннях повинна в умовах ринку встановлюватися самими договірними суб'єктами; особливо це стосується договірних суб'єктів, прямо чи посередньо пов'язаних з аграрним виробництвом. Навіть при інтенсивному й ефективному веденні цього виробництва, яке ґрунтується на здобутках науково-технічного прогресу, не уникнути негативних наслідків, викликаних, зокрема, природно-кліматичними чинниками. Тому договірні суб'єкти можуть самі встановлювати правові гарантії, які забезпечили б оптимальне досягнення кінцевих результатів в договірних зобов'язаннях — реалізацію взаємних інтересів. Якщо ж правові гарантії цього не забезпечують, то вони недостатньо ефективні, або ж зовсім не ефективні.

Отже, договірні суб'єкти мають постійно здійснювати пошук найефективніших правових гарантії, які б забезпечували оптимальний розвиток договірних відносин між цими суб'єктами для досягнення позитивної кінцевої мети. Сторони вправі обирати ефективні правові гарантії на будь-якій стадії договірних зобов'язань, вносячи відповідні корективи до умов договору. При цьому важливо додержувати принципу справедливого партнерства, не допускаючи ущемлення інтересів іншої сторони. Крім того, при встановленні правових гарантії сторони не повинні обмежувати інтересів держави, які за соціальною вагомістю є значно вищими. Навіть в умовах ринку це не можна робити. Зміст гарантії складає система правових засобів, які забезпечують договірним суб'єктам можливість здійснювати права і виконувати з певною гарантованістю обов'язки на усіх стадіях договірних відносин. Не всі правові засоби, які використовуються у договірних зобов'язаннях, виконують забезпечувальну функцію. Звернемося до прикладу. Договірні суб'єкти взаємно, з урахуванням обоюсторонніх інтересів встановили порядок виконання договірних умов, передбачених законодавством або встановлених самими сторонами. Такий порядок визначає належну поведінку сторін у процесі виконання договору, але цей порядок носить регулятивний характер. В літературі вірно відмічалось, що до регулятивних належать розпорядження, що безпосередньо спрямовані на регулювання певних суспільних відносин, і зводяться, головним чином, до встановлення суб'єктивних прав і обов'язків⁴.

Зазначене можна віднести до існуючого правопорядку в договірних зобов'язаннях. Проте в даному разі нема підстав твердити, що ці норми мають забезпечувальне навантаження. Інша справа — правові засоби, основною функцією яких є забезпечення прав і обов'язків у договірних відносинах з їх певною гарантованістю реального здійснення. У забезпечувальних нормах як правових гарантіях у порівнянні з регулятивними нормами акцентція інша. Разом з тим, загальним для них є те, що вони слугують створенню сприятливих умов в договірних зобов'язаннях, але з додержанням своїх, відносно самостійних функцій.

Про договори в системі АПК написано багато праць а про правові гарантії в договірних зобов'язаннях зовсім не згадується. Можливо це пояснюється тим, що у Цивільному кодексі України способам забезпечення виконання зобов'язань прис-

⁴ Див.: Алексеев С.С. Общая теория права. — М., 1982. — Т. 2. — С. 67, 107.

вячена глава 16. Між тим виникли питання, що потребують наукового аналізу і розробки нових підходів до назрілих проблем.

До правових гарантії слід віднести компенсацію збитків, завданих потерпілій стороні винною стороною. Відомо, що стягнення збитків є основною формою майнової відповідальності, що застосовується за рядом умов, включаючи і правопорушення. У деяких випадках законодавство допускає стягнення збитків, завданих винними діями і правопорушеннями. Проте, привертає до себе увагу деяка непослідовність законодавства. Так, в Законі України від 14 лютого 1992 р. «Про колективне сільськогосподарське підприємство»⁵ з наступними доповненнями і змінами закріплено, що як гарантії прав та інтересів підприємства виступає стягнення збитків за існування певних умов (ст. 26). В Законі України від 25 червня 1991 р. «Про охорону навколишнього природного середовища»⁶ встановлено, що до числа гарантії, економічних прав громадян належить компенсація шкоди, завданої здоров'ю і майну громадян внаслідок порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища (ст. 10). В Цивільному кодексі України стягнення збитків за зобов'язальним правом не належить до числа правових гарантії, які забезпечують виконання зобов'язань.

Аналіз правових приписів Цивільного кодексу, що забезпечують виконання зобов'язань, свідчить про часткову їх непослідовність. Так, в них закріплено, що стягнення неустойки в різних видах виступає правовим засобом забезпечення виконання зобов'язань (статті 178, 179). Отже, стягнення неустойки пропонується розглядати у широкому аспекті як правову гарантію. До того ж вона розглядається як одна з форм майнової відповідальності (ст. 204). Звідси випливає, що одна з форм зазначеної відповідальності (збитки) не виконує забезпечувальну функцію в договірних зобов'язаннях, інша ж форма відповідальності (неустойка), навіть не основна, цю функцію виконує. Тут важко зрозуміти таку логіку. Між іншим в літературі не завжди послідовно і вірно визначається співвідношення збитків і неустойки. Твердження, наприклад, що основна відмінність між неустойкою і відшкодуванням збитків є і підставою, і мірою відповідальності, при неустойці ж вони такими не є, оскільки неустойка інколи стягується

при відсутності збитків⁷. Тут не враховується дуже важливий момент: за деякими договірними зобов'язаннями не завжди можливо визначити збитки, тому застосовують неустойку як засіб часткового відшкодування збитків, котрі важко підрахувати. Отже, проблема оптимального визначення співвідношення збитків і неустойки в умовах розвитку ринкових відносин потребує самостійного дослідження. Враховуючи чинне законодавство, літературні джерела з досліджуваного питання, стягнення збитків, а також неустойка, належать до правових гарантії, що забезпечують належне виконання зобов'язання за договором. Правові гарантії в широкому їх розумінні ширші, ніж відповідальність, що входить до складу правових засобів, які забезпечують здійснення прав і виконання обов'язків.

До правових гарантії належать, власне, гарантії у вузькому розумінні (ст. 196 Цивільного кодексу), які забезпечують належне виконання договірних зобов'язань. У цій нормі передбачено, що допустимою є можливість використання гарантії, що видаються одними організаціями у забезпечення погашення заборгованості других, якщо інше не передбачене законодавством. Цей правовий засіб, що становить забезпечувальну функцію, зараз набув особливого значення; межі використання цієї форми значно розширилися, особливо тепер, у період масових неплатежів за договірними зобов'язаннями. Великі аграрні фірми, асоціації, корпорації, спілки, які об'єднують декілька колективних аграрних підприємств, або фермерські об'єднання вправі виступати гарантом організації — членом об'єднання при укладенні кредитного договору з банком, з постачальницькою, заготівельною та іншими організаціями. Гарант разом з основним боржником відповідає перед кредитором, що посилює впевненість у належному виконанні договірних зобов'язань і створює належну правову основу у взаємовідносинах між кредитором і боржником разом з гарантом⁸. Сьогодні норми чинного Цивільного кодексу про гарантії (ст. 196 та ін.) явно не узгоджуються з ринковими відносинами, тому доцільно сформулювати найбільш повну за змістом норму Цивільного кодексу про цей вид гарантії, враховуючи розвиток ринкових відносин, поширивши її не тільки на організації, а й на фермерські господарства, громадян.

⁷ Див.: Брагинский М. Н., Шакина Г. С. Хозяйственные договоры в материально-техническом снабжении и сбыте. — М., 1976. — С. 32.

⁸ Див.: Иоффе О. С. Обязательственное право. — М., 1975. — С. 181—183.

До складу правових засобів, які забезпечують виконання договірних зобов'язань, не належить застава. Ця правова форма сьогодні набула особливого значення. Не випадково в Україні 8 жовтня 1992 р. прийнято Закон «Про заставу»⁹, де викладено всі основні і принципові питання, а в Цивільний кодекс України були внесені значні зміни.

В умовах розвитку ринкових відносин така форма забезпечення виконання основного зобов'язання може застосовуватися у багатьох випадках. Заставне законодавство істотно розширило перелік об'єктів застави. В окремих випадках об'єктом застави можуть виступати земельні ділянки, але основними її об'єктами є все ж таки майнові цінності. У ст. 38 Закону «Про заставу» встановлено, що іпотека майнового комплексу, підприємства і його структурного підрозділу, якщо інше не передбачено договором або законом, поширюється на усе його майно, включаючи основні фонди і оборотні засоби, а також інші цінності, які відображені на самостійному балансі підприємства. З цього випливає, що об'єктом застави може бути, зокрема, майбутній врожай аграрного підприємства. В літературі вірно відмічено, що забезпечувальна дія застави виявляється в тому, що завдяки їй з самого початку визначається майно, яке може бути об'єктом стягнення з боку кредитора. При цьому він має переважне право перед іншими кредиторами на задоволення претензій за рахунок заставного майна¹⁰.

До правових гарантій, які забезпечують суб'єктам договору здійснення прав і виконання зобов'язань, слід віднести способи і форми захисту прав цих суб'єктів. Чітко визначені ці способи і форми створюють у договірних суб'єктів впевненість, що їх права та інтереси будуть захищені. Способи захисту прав, встановлених у законодавстві, можна розглядати як гарантії здійснення прав. У загальному виді способи захисту цивільних справ викладені у ст. 6 Цивільного кодексу, до яких належать: визнання прав, поновлення стану, що існував до його порушення; запобігання діям, які порушують право; присудження до виконання зобов'язань в натурі; припинення правопорушення; стягнення з винної особи збитків або неустойки, інші способи, передбачені законодавством. Перелічені способи застосовуються при захисті дого-

⁹ Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 47. — Ст. 642.

¹⁰ Див.: Й о ф ф е О. С. Вказ. праця. — С. 170.

вірних прав суб'єктів за участю аграрних товаровиробників. При цьому використовуються не тільки матеріально-правові розпорядження, які визначають процедуру судового захисту. У ст. 4 ЦПК України передбачено, що будь-яка зацікавлена особа вправі звернутися до суду за захистом порушеного або заперечувального права. Під формою захисту прав звичайно розуміють судовий або адміністративний порядок. У ст. 124 Конституції України записано, що правосуддя здійснюється виключно судами. Вона гарантує усім юридичним і фізичним особам захист їх прав. Ця форма захисту певною мірою стосується й договірних суб'єктів. Судовий захист порушених або заперечувальних прав гарантується і в тих випадках, коли встановлюється позасудовий порядок захисту.

У загальному вигляді відмітимо характерні риси правових гарантій суб'єктів договірних зобов'язань, оскільки тут мають місце особливості, викликані розвитком ринкових відносин. Перш за все, у якій би формі правові гарантії не виступали, вони мають гарантувати суб'єктам договору свободу вибору договірної форми, визначення умов договору, прав і зобов'язань сторін, порядок його зміни і припинення, заходи та форма захисту прав договірних суб'єктів, а також виключити втручання держорганів у процес виконання, якщо останнє здійснюється відповідно до умов договірних зобов'язань й не суперечить законодавству, не обмежує інтереси самих суб'єктів і держави. Правові гарантії мають визначатися самими договірними суб'єктами з урахуванням специфіки конкретного зобов'язання, особливостей аграрного провадження, взаємних інтересів сторін та ін. Держава має гарантувати вирішення найважливіших питань, що стосуються суб'єктів договірних зобов'язань. Ними, зокрема, є: судовий захист прав, що випливають з договорів, котрі стосуються інтересів держави, але без обмеження інтересів аграрних товаровиробників та ін. В літературі вірно підкреслюється, що держава зобов'язана своєчасно забезпечити кодифікацію, а також упорядкування правових актів, усунення суперечностей між актами, а також прогалін у законодавстві, чіткість і доступність правового матеріалу та ін. Але прийняття нового Цивільного кодексу України не виправдано затягнулося.

А.СТАТІВКА

доцент

(Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого)

Актуальні питання подальшого реформування органів прокуратури*

Прокуратура — це організаційно самостійна державно-правова інституція, на яку відповідно до вимог ст. 121 Конституції України покладено виконання функцій представницько-наглядового характеру. У судах загальної юрисдикції вона має: 1) підтримувати державне обвинувачення; 2) представляти інтереси громадянина або держави у випадках, визначених законом.

Представництво — це самостійний вид діяльності прокуратури. Від представництва у праві (наприклад, цивільному) ця діяльність відрізняється: 1) організаційною самостійністю; 2) державно-правовим характером; 3) обсягом і межами повноважень її суб'єктів; 4) спеціальним об'єктом; 5) правовим режимом; 6) юридичними наслідками.

Наглядові функції прокуратури включають: 1) нагляд за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство; 2) нагляд за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян. Нагляд — це вид діяльності прокуратури, спрямованої на забезпечення додержання законів та їх правильного застосування. Він має запобіжний характер.

Перелік органів, на які поширюється прокурорський нагляд, визначається Законом України від 5 листопада 1991 р. «Про прокуратуру», Кримінально-процесуальним кодексом України, Законом України від 18 лютого 1992 р. «Про оперативно-розшукову діяльність», Виправно-трудова кодексом України.

Комплексна державно-правова реформа передбачає реформування судової системи, органів прокуратури та інших правоохоронних органів відповідно до Конституції України. Серед завдань цієї реформи важливе місце займає формування нормативно-правової бази, що визначала б організацію, функції правоохоронних органів, утвердження режиму законності тощо.

Безумовно, процес реформування органів прокуратури насамперед пов'язаний з внесенням змін і доповнень до Закону України «Про прокуратуру», а також з розробкою нового Кримінально-процесуального кодексу України.

Автори проекту нового КПК пропонують, щоб по кожній справі прокурор складав обвинувальний висновок (ст. 246), повідомляв, до якого суду буде надіслано справу, роз'яснював обвинуваченому, що саме від цього обвинувачення той буде захищатись в суді, а також його право заявляти клопотання про розгляд справи судом у складі трьох суддів чи судом присяжних (ст. 253). У разі відмови обвинуваченого одержати копію обвинувального висновку прокурор має складати протокол з зазначенням мотивів відмови, який повинен долучатися до справи.

На наш погляд, дані положення суперечать вимогам п. 3 ст. 121 Конституції України, де закріплено наглядовий вид діяльності прокуратури. Досудове слідство, яке здійснюють органи виконавчої влади, — це важлива стадія кримінального процесу. Суд контролює виконання окремих слідчих дій, а прокурор здійснює нагляд за додержанням законів під час проведення досудового слідства. Судовий контроль і санкціонування окремих слідчих дій — це акти, обов'язкові для слідчого. При здійсненні ж наглядових повноважень прокурором згідно з чинним кримінально-процесуальним законодавством слідчий є самостійним суб'єктом процесуальної діяльності (крім тих випадків, коли закон зобов'язує його обов'язково виконувати вказівки прокурора). Вважаємо, що у новому КПК повинні бути відображені вітчизняні традиції у цій частині судочинства, оскільки вони виправдані практикою.

Нині слідчий порушує справу, виконує дії, спрямовані на доведення події, складу злочину, вини особи, пред'являє обвинувачення, здійснює інші процесуальні дії, а потім викладає підсумки всієї стадії попереднього розслідування в обвинувальному висновку. Перекладення ж процесуальних обов'язків слідчого на прокурора, як вже зазначалось, не відповідатиме вимогам Конституції України, а також інституту процесуальної самостійності слідчого.

* Друкується в порядку обговорення.